

Arbetslöshet

Stöd för arbetslösa

Kort och lättläst

Innehåll

Arbetslöshet	1
FPA:s stöd för arbetslösa	2
När du blir arbetslös	3
Arbetslöshetsdagpenning	3
Arbetsmarknadsstöd	4
Integrationsstöd till invandrare	5
Stöd för utbildning	6
Stöd för äldre arbetslösa	6
Ansökan och utbetalning	7
Ansökan om ändring	7
FPA till din tjänst	8
Meddela om förändringar	9
Ring och fråga	9

Arbetslöshet

I den här broschyren kan du läsa om FPA:s ekonomiska stöd till arbetslösa. FPA står för Folkpensionsanstalten.

Du kan behöva olika stöd. Ta reda på vilka stöd du kan få av FPA. Alla stöd nämns inte i den här broschyren. Det finns till exempel också ett allmänt bostadsstöd.

Du måste skicka in en ansökan för att kunna få stöd av FPA. Du kan ansöka om FPA:s stöd på internet på adressen www.fpa.fi/etjanst. Du kan också göra din ansökan på en pappersblankett. Du kan skriva ut ansökningsblanketter på www.fpa.fi/blanketter. Du kan också be att få blanketter på FPA-byrån.

www.fpa.fi/etjanst
www.fpa.fi/blanketter

FPA:s stöd är lagstadgade. FPA behandlar ändå varje ansökan som ett enskilt fall.

Olika människors livssituation och behov av stöd kan vara väldigt olika. Därför får de olika stöd. Också storleken på stödet kan vara olika.

I den här broschyren kan du läsa det viktigaste om FPA:s stöd till arbetslösa år 2013. Alla detaljer finns ändå inte med.

Om du vill veta exakta belopp och inkomstgränser kan du be om sifferbilagan på FPA-byrån

Du hittar mera information på webbplatsen www.fpa.fi/utanarbete.

Lättläst

Den här broschyren är producerad i samarbete med LL-Center och Selkokeskus, som har beviljat broschyren symbolen för lättläst som en kvalitetsgaranti.

LÄTTLÄST

FPA:s stöd för arbetslösa

Om du blir arbetslös blir dina inkomster mindre. FPA kan då se till att du har en grundtrygghet.

Du kan få arbetslöshetsförmåner om du är fast bosatt i Finland, men också om du kommer från ett annat EU-land och senast har arbetat i Finland.

De viktigaste stöden för arbetslösa är

- arbetslöshetsdagpenning
- arbetsmarknadsstöd.

När du blir arbetslös

Om du blir arbetslös ska du så snart som möjligt anmäla dig som arbetssökande. Det gör du på TE-byrån alltså hos Arbets- och näringsbyrån.

Du får arbetslöshetsunderstöd bara för den tid som du är anmäld som arbetssökande hos TE-byrån. TE-byrån meddelar FPA om du har rätt att få stöd.

När du är arbetslös ska du aktivt söka arbete. Du måste också ta emot arbete eller studier som du blir erbjuden. Om du vägrar att ta emot ett arbete utan att ha en bra orsak blir du utan stöd.

Du ska anmäla dig hos TE-byrån med jämna mellanrum.

Arbetslöshetsdagpenning

Arbetslöshetsdagpenningen kan vara inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning. Du kan också få arbetslöshetsdagpenning medan du söker arbete utomlands. Men då gäller vissa villkor.

Inkomstrelaterad dagpenning

Om du är medlem i en a-kassa, alltså en arbetslöshetskassa, kan du få inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning. Fackförbund har ofta egna a-kassor.

Du måste då ha varit medlem i en a-kassa tillräckligt länge för att få inkomstrelaterad dagpenning. Hur stor dagpenning du får beror på hurdan lön du har haft. Du kan få dagpenning i 500 dagar.

Du ansöker om inkomstrelaterad dagpenning hos din kassa.

Du får mer information av din egen a-kassa eller av Arbetslöshetskassornas samorganisation TYJ (www.tyj.fi).

Grunddagpenning

Om du inte kan få inkomstrelaterad dagpenning kan du få grunddagpenning av FPA i högst 500 dagar. Grunddagpenningen är ungefär 32 euro/dag. Den utbetalas för 5 dagar i veckan.

Om du har barn får du också en barnförhöjning på 5,20–9,90 e/dag beroende på hur många barn du har. Du betalar skatt på dagpenningen.

Arbetsvillkoret

För att få grunddagpenning måste du uppfylla arbetsvillkoret. Det gör du om

- du har arbetat minst 34 veckor under de senaste 28 månaderna.
- du har arbetat minst 18 timmar i veckan.
- du har fått en lön som följer branschens kollektivavtal eller minst 1 134 e/mån.

FPA kan också räkna med arbete i ett annat EU-land, EES-land eller i Schweiz. Ibland kan FPA räkna med arbete under en längre period än 28 månader. Det är möjligt till exempel om du har varit sjuk eller om du har tagit hand om ett barn under 3 år.

För företagare finns det egna arbetsvillkor. Fråga mera på FPA.

Du får mer information på telefonnumret 020 692 230.

Förhöjd grunddagpenning och omställningsskyddstillägg

Förhöjningsdelen kan beviljas med grunddagpenningen i tre olika situationer:

- i högst 20 dagar om du blir arbetslös efter minst 3 år i arbetslivet.
- i högst 100 dagar om du har arbetat minst 20 år och har blivit uppsagd av ekonomiska eller produktionsmässiga orsaker.
- i högst 200 dagar om du deltar i verksamhet som du har kommit överens om med TE-byrån.

Du kan få omställningsskyddstillägg när du har rätt till omställningsskydd och du följer en sysselsättningsplan och dessutom rätt till arbetslöshetsdagpenning.

TE-byrån avgör om du har rätt till omställningsskydd. Men FPA betalar ut omställningsskyddstillägget, som du kan få i högst 200 dagar.

Om du har rätt till förhöjd grunddagpenning eller omställningsskyddstillägg får du 4,75 euro mer per dag.

Arbetsmarknadsstöd

För att få arbetsmarknadsstöd ska du vara arbetssökande mellan 17 och 64 år gammal och fast bosatt i Finland. Arbetsmarknadsstödet är till för de arbetslösa som inte kan få grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning.

Det finns ingen gräns för hur länge man kan få arbetsmarknadsstöd.

Vem får arbetsmarknadsstöd?

Du kan få arbetsmarknadsstöd också om du inte uppfyller arbetsvillkoret, alltså om du inte har arbetat tillräckligt länge för att få arbetslöshetsdagpenning. När du har fått grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning i 500 dagar kan du i stället börja få arbetsmarknadsstöd av FPA.

**Du får mer information på
telefonnumret 020 692 230
måndag–fredag kl. 8–18**

Du får inte arbetsmarknadsstöd om du bor i ett annat land. Om du är under 25 år gammal och saknar yrkesutbildning kan det hända att du inte får arbetsmarknadsstöd. Fråga mer på TE-byrån. TE-byrån svarar också på frågor om arbetslöshet.

Hur stort är arbetsmarknadsstödet?

Arbetsmarknadsstödet är lika stort som grunddagpenningen. I vissa fall kan dina föräldrars inkomster minska ditt stöd. Arbetsmarknadsstödet är ungefär 32 e/dag.

Du får stödet för 5 dagar i veckan. Du får ett större stöd om du har barn som du försörjer. Arbetsmarknadsstödet är högst 700-910 e/mån.

Du kan också få en förhöjningsdel till arbetsmarknadsstödet. Du får förhöjningen om du deltar i någon verksamhet som du kommit överens om med TE-byrån. Förhöjningsdelen är 4,75 e/dag och du kan få den i högst 200 dagar. Du betalar skatt på stödet.

Övriga inkomster minskar stödet

Alla dina inkomster minskar arbetsmarknadsstödet belopp. Också dina kapitalinkomster minskar beloppet. Dina föräldrars inkomster minskar beloppet om du bor med dem, men du får ändå minst hälften av ditt arbetsmarknadsstöd.

Du kan räkna ut ditt stöd på

www.fpa.fi/berakningar

Dina kapitalinkomster eller dina föräldrars inkomster minskar inte ditt stöd

- de första 180 dagarna efter att du fått grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning den längsta möjliga tiden (500 dagar).
- om du har fyllt 55 år och uppfyllde arbetsvillkoret innan du blev arbetslös.
- om du deltar i någon verksamhet via TE-byrån.

Arbetsinkomster och arbetsmarknadsstöd jämkas

Kom ihåg att meddela FPA om alla dina tillfälliga inkomster. De inverkar på ditt stöd.

**Läs mer på internet
www.fpa.fi/utanarbete**

Det finns många stöd som inte inverkar på ditt arbetsmarknadsstöd. Sådana är till exempel barnbidrag, underhållsbidrag, utkomststöd, bostadsbidrag, handikappbidrag.

Integrationsstöd till invandrare

Som arbetslös invandrare kan du få arbetsmarknadsstöd som ett integrationsstöd under de 3 första åren som du bor i Finland.

Då måste du ha en integrationsplan som du har gjort tillsammans med TE-byrån i din hemkommun. I planen bestämmer ni till exempel om du ska studera eller göra arbetspraktik.

FPA betalar integrationsstöd till invandrare som är stadigvarande bosatta i Finland.

Dina egna arbetsinkomster och kapitalinkomster, men också dina föräldrars inkomster kan minska ditt integrationsstöd på samma sätt som arbetsmarknadsstödet.

Stöd för utbildning

Som arbetslös har du möjligheter att få utbildning eller delta i annan verksamhet och samtidigt få stöd. Du får mer information på arbets- och näringsbyrån, alltså TE-byrån.

Sysselsättningsfrämjande verksamhet som du kan delta i är

- arbetskraftsutbildning
- studier på eget initiativ
- karriär- och utbildningsplanering
- arbets- och utbildningsprövning
- invandrares frivilliga studier
- arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Du kommer överens om vad du kan delta i med Arbets- och näringsbyrån (TE-byrån) när ni tillsammans gör upp din sysselsättningsplan.

Du får arbetslöshetsskydd som normalt medan du deltar i sysselsättande verksamhet. Dessutom kan du få förhöjt stöd för högst 200 dagar.

Du kan också få stöd för resekostnader och andra kostnader som du har i samband med utbildningen.

Stöd för äldre arbetslösa

En äldre arbetslös person kan efter sin dagpenningperiod få tilläggsdagar och dagpenning fram till pensioneringen. Det kallas ”pensionsslussen”.

Om du är arbetslös och född åren 1950-1954, fråga FPA om du kan få tilläggsdagar till din arbetslöshetstrygghet.

Om du är arbetslös, född år 1950 eller senare och har fått tilläggsdagar, kan du få ålderspension vid 62 års ålder.

Du kan få arbetslöshetspension om du är född före år 1950.

 Du får mer information på telefonnumret 020 692 230 måndag–fredag kl. 8–18.

Ansökan om arbetslöshetsunderstöd

Anmäl dig först som arbetslös arbetssökande hos Arbets- och näringsbyrån, alltså hos TE-byrån.

Lämna in ansökan hos FPA, när du har varit arbetslös din självrisktid (5–7 dagar).

Du kan söka understödet högst 3 månader i efterskott.

Du kan göra ansökan på internet

 www.fpa.fi/etjanst

Du kan också göra ansökan på blanketter som du får på FPA-byrån eller som du skriver ut på FPA:s webbplats.

Kom ihåg

- att skicka ansökan till FPA
- att kolla upp vilka bilagor som krävs till ansökan.

Utbetalning

När FPA har behandlat din ansökan får du hem ett beslut per post. I beslutet står hur stort stöd du får, varför och när stödet betalas ut.

Du får ett beslut också om FPA inte beviljar dig stöd. Stödet betalas in på ditt bankkonto.

Om arbetslösheten fortsätter

Om du fortsätter att vara arbetslös ska du med 4 veckors mellanrum anmäla din arbetslöshetstid till FPA.

Det gör du enklast på internet

 www.fpa.fi/etjanst

Du loggar in med dina nätbankskoder.

Du kan också fylla i en blankett som du kan skriva ut på internet eller be att få på FPA-byrån.

I anmälan antecknar du vilka dagar du har varit arbetslös och vilka dagar du har deltagit i sysselsättningsfrämjande verksamhet. Om du har arbetat ska du anmäla vilka dagar du har haft arbete.

FPA betalar arbetslöshetspenning enligt din anmälan.

Ansökan om ändring

Om du tror att FPA:s beslut är fel kan du söka ändring. Du får anvisningar för hur du söker ändring tillsammans med beslutet.

 Du får mer information på telefonnumret 020 692 230 måndag–fredag kl. 8–18.

FPA till din tjänst

På webben

Hittar du mer information.

www.fpa.fi

På e-tjänsten kan du

- ansöka om förmåner
- skicka bilagor
- följa med behandlingen av din ansökan och
- meddela om förändringar
- avbryta stöd.

Du loggar in på e-tjänsten med dina nätbankskoder.

www.fpa.fi/etjanst

Per telefon mån–fre

Stöd till arbetslösa
020 692 230

På FPA:s servicesställen

FPA-byråerna betjänar i alla frågor som gäller FPA-stöd.

Du hittar kontaktuppgifter till byråerna i de lokala telefonkatalogerna.

Din närmaste FPA-byrå eller samservice hittar du på

www.fpa.fi/kontaktaoss

Boka tid

Du kan boka tid till FPA-byrån eller boka en telefontid. På bokad tid kan du i lugn och ro reda ut ditt ärende, om har en svår livssituation eller krångliga frågor att reda ut.

Boka tid på servicenumret eller

www.fpa.fi/tidsbokning

Tolktjänster

Om du behöver tolkning kontakta FPA eller läs mer på

www.fpa.fi/tolk

FPA:s personal har tystnadsplikt. De får inte tala om sina kunder med någon utomstående person.

Meddela om förändringar

Om du får stöd från FPA meddela genast FPA om din livssituation förändras. Det kan till exempel gälla förändringar i ditt boende, din familjesituation eller dina inkomster.

Som arbetslös arbetssökande ska du följa med dina inkomster och meddela dem till FPA. Du ska anmäla din arbetslöshetstid med 4 veckor mellanrum.

Återkrav

Om du fått för mycket stöd på grund av felaktiga uppgifter, kräver FPA pengarna tillbaka.

www.fpa.fi/aterkrav

Ändringsansökan

Om du har frågor om ditt beslut, kontakta FPA.

Med beslutet får du också anvisningar för hur du kan söka ändring i beslutet.

Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden (arbetslöshetsstöd)

PB 124, 00531 Helsingfors
Telefonväxeln 0295 160 01
Kundbetjäning 0295 163 900
www.ttlk.fi/swe

Besvärsnämnden för social trygghet

Broholmsgatan 12 A
PB 300, 00531 Helsingfors
Telefonväxeln 0295 160 01
Kundbetjäning 0295 163 800
www.somla.fi

Ring, om du har frågor om FPA:s stöd eller ditt beslut måndag–fredag klockan 8–18

Arbetslös	020 692 230
Barnfamiljer	020 692 226
Bostadsbidrag	020 692 221
Flytta till eller från Finland	020 692 227
FPA-kortet och EU-sjukvårdskortet	020 692 223

Handikappförmåner	020 692 231
Pensionsärenden	020 692 222
Efterlevande	020 692 228
Rehabilitering	020 692 225
Sjuk	020 692 224
Värnpliktig	020 692 220

FPA:s broschyrer

Broschyrerna finns tryckta och på webben www.fpa.fi/andrasprak
suomeksi | på svenska | in English | Davvisámegiella
eesti keel | Русский

Hem och familj

Stöd till barnfamiljer och stöd för boende

Hälsa och rehabilitering

Ersättningar och dagpenningar
vid sjukdom, rehabilitering och handikapp

Studier

Stöd för studerande och värnpliktiga

Arbetslöshet

Stöd för arbetslösa

Pension

Pensionstrygghet, bostadsbidrag och vårdbidrag

Flytta till Finland eller utomlands

Vad som händer med din sociala trygghet
när du flyttar till eller från Finland

Du får broschyrer från FPA:s serviceställen